

НАПОЛОВИНА ПРЕМИЕР, НАПОЛОВИНА ЦАР

Симеон ще търси формулата да е създател на всичко хубаво и жертва на всичко недостойно

"Монитор"

28.10.2004

Автор: Владимир Шопов, политолог

Понякога една дума, фраза, изречение свършват повечето работа на всички нас, пишещите, обобщават десетки страници анализ или дефинират цели политически биографии. Като че ли случаят с последната подхвърлена фраза на Симеон Сакскобургготски е точно такъв. Тя вкарва във фокус поне няколко въпроса, свързани с управлението на бившия монарх.

Досега имахме много доказателства за отношението на Симеон към централните институции и принципи на демократичната политическа система. В началото бе обидната, опростена представа за проблемите и възможните решения пред страната. Към нея бе закачен краткият списък с очевидно неизпълними желания, които промениха представата ни за предизборен популизъм. Веднъж избран, бившият цар подхвана и важни опори на самия политически ред в страната. Със системното си невявяване в парламента и постоянното забавяне на отговори на питання на народни представители, той се опита да обезсмисли самия конституционен принцип на отчетност и възможност за демократичен контрол. Очевидното му нежелание за публичност и прозрачност по отношение на решенията на правителството кулминира в назначаването на говорител, чието присъствие цели основно да измести възможността да разберем точно кога и какви решения се вземат.

Бившият цар постепенно се отказа от опит да направи управление, направлявано от единен, непротиворечаш си дневен ред. След като се остави да му бъдат сглобени изборните листи, той се оказа неспособен и да създаде работещ правителствен екип. В момента, правителството се състои от разпарчетосани политики и хаотични идеи и работи като неофеодална система. Всеки министър си има своето мнение и дължи единствено данък благодарност. В тази ситуация всяко решение и политика е хаотичен компромис, който бива обясняван чрез поредното заклинание.

Извън парламента и правителството Симеон Сакскобургготски напълно прекрати и минималното усилие за създаване на нормалния, демократичен инструмент за политическо участие - политическата партия. Краткият и анемичен опит за партийно строителство бе оставен в ръцете на хора, които и без това имаха вече съмнения за собственото си политическо бъдеще. Видимата липса на елементарно усилие в това начинание от страна на бившия цар бързо подсказа крайния резултат. Така той отказа да присъедини политическа структура към своята фигура, отказа да създаде колективен образ към своето лице.

Последното изявление на Симеон Сакскобургготски сякаш допълва до цялост тази картина. След като се убедихме, че той не питае голяма привързаност към парламент, изпълнителна власт, конституционност и политически партии, сега започва да се

изяснява и неговото отношение към самите поданици, които сякаш само обстоятелствата го принуждават да възприема като избиратели. Съобразяването с демократични институции, граждани и избиратели е сякаш просто един жест на предопределения, на безвъзвратно високопоставения. Това е по-скоро изискване на доброто възпитание и необходимо почитание към цивилизационното развитие на Европа, отколкото вътрешна убеденост и норма. Неспособността на поданика/гражданин да започне да оценява саможертвата и неписания, но очевиден ред на света, вече започва да изнервя бившия цар.

Нещо повече, с това отношение, изразено далеч преди "горещите" етапи на предизборната борба, става видимо дълбокото притеснение на Симеон от ролята, която го очаква през идните месеци до изборите. Няма да я има шеметната "пролет на надеждите", реториката на големите проекти, преведени и предложени на всички, загадъчността и привлекателността на новото. Вместо това, ще трябва да бъде рисувана убедителна картина от банални явления като икономически растеж, организирана престъпност, здравна и образователна реформа... Ще трябва да бъде търсена и намерена формулата на присъствие/отсъствие, при която Симеон е и създателят на всичко хубаво, но и жертвата на всичко недостойно. В идните месеци ще трябва да бъде реализирано тип публично присъствие, което да не позволи баналностите на предизборното ежедневие и реторика да попречат на фигурата на висшестоящ. С други думи, търсенето на формула, при която Симеон е и министър-председател и монарх (бивш и/или бъдещ) видимо започва да го затруднява.

Нещо повече, последният изблик вече сериозно затруднява някои от следващите му възможни стъпки. Това са опитите за заемане на президентския пост или възстановяване на монархията. Към който и от двата варианта да се насочи Симеон II, той ще трябва да съгради отново един от основните си политически ресурси, а именно, претенцията за поведение, за политика отвъд частичното и групово егоистичното. Заявката, че ще се управлява "надпартийно", национално, консенсусно, чрез общи усилия, в името на всички граждани става доста трудно защитима на фона на тези последни изказвания. Внимателно отглежданият образ на премиера - баща на нацията, вече и чисто реторично, се трансформира в скрито агресивен, нетърпелив защитник на абстрактните интереси на тези, които са му поверили своето сърце, разум и битие. В тази представа недоверилите му се сякаш са недостойни за неговото внимание и интерес. Те са проявили нагла самовлюбеност като не са му се доверили и подчинили и

тяхното наказание

е да останат без

премиер, без баща

Екзотичната програма за възстановяване на част от общественото пространство чрез съграждането на чешмички, алеи и тротоари не е случайно изградена по този начин. Далеч по-логично би било тези ресурси да бъдат управлявани през механизмите на общинските бюджети и система за вземане на решения, а не чрез централната власт. Логично би било те да не са единствено изградени в малки населени места, а и в градовете с различна големина, където занемарената публична среда създава изключително тежки социални и икономически проблеми. Но жанрът и мястото на събитието са подбрани внимателно и те не са свързани с такъв тип анализ. Именно там,

покрай чешмата, се осъществява ритуала на дарението, затвърждава се образът на дарителя и образът на благодарния народ. Тук няма абстракции, няма понятия, няма сложни обяснения. Тук има осезаем обект, има неща, които се пипат, неща, които не могат да не бъдат видяни. Тук има един цар и един народ.